

86-åring äldst på unik folkmusikkurs vid Åsa

Åsa folkhögskola var under veckoskiftet samlingspunkten för en mängd spelmän. »En kurs i svensk folkmusik» samlade ett 40-tal deltagare och äldst av dessa var 86-årige Robert Nordström från Lerbo.

Bildningskonsulent Jan Martin Johansson inledde lördagens program med en mycket givande föreläsning med musikillustrationer. Han hade kallat den »Från havet till källorna». Här fick man följa de stora symfonierna, rapsodierna, som i det här sammanhanget föreställde havet. In i havets vikar och uppför dess tillflöden och till källorna fördes man genom tal, suggestiva framställning och med grammofonskivornas hjälp. Till att börja med såg deltagarna nog så fundersamma ut flera gånger. Kanske man satt och undrade: Är detta folkmusik? Det var folkmusik försäkrade hr Johansson. Och han lovade att alla skulle förstå att detta också var svensk folkmusik. Då hade man fått lyssna till bl. a. Örebrokompositören Ingvar Lidholms Toccata e Canto.

Hur har då folkmusiken uppstått? Som ex. gav tal. prov på fäbodarnas vall- och locklåtar. Detta var en av källorna, menade han. Så fortsatte han steg för steg och man började fatta hur folkmusiken sprungit fram.

Efter kaffepaus fortsattes med en dialogföreläsning över ämnet »Spelmanslaget — studiecirkeln». Det blev en rejäl orientering om planerandet av studierna, anvisningar om litteratur och notmaterial m. m. Rektor Allan Degerman medverkade med att tala om folkbildningsarbetet och vart det syftar och första dagens program avslutades med en lyckad föreläsning av Gustaf Wetter om spelmännens ställning i samhället, från skråväsendet till våra dagars spelmansförbund. I fortsättningen blev det en orientering i ceremonimusiken vid gamla bröllop, och vid den efterföljande supén, som fick formen av ett gästabad vid ett bondbrolopp framträdde både brudpar, marskalkar, präst och annat som hör till ceremonin. Samtidigt gjordes kommentarer allt eftersom ceremonin skred fram.

Brudparet på väg till bröllopsgården. Brud är fru Elsy Bostrom och brudgum Sten Gembert, båda från Katrineholm. I bakgrunden skymtar »brudens fader», rektor Allan Degerman.

Söndagen inleddes med korum varefter folkliga koraler spelades. I denna programpunkt medverkade stiftsadjunkt Rune Thuringer. Då den sista delen av kursen avverkats fram på eftermiddagen — det var ett program om den vokala svenska musiken — hade hr Johanssons förmodan för länge sedan gått i uppfyllelse. Deltagarna hade fått en vidgad och fördjupad insikt i vad svensk folkmusik är. Att det är en ständig källa att ösa ur till glädje och vederkvickelse. Måhända har folkmusiken ändrat karaktär — men den äkta källan porlar som en underton, även om moderna kompositörer behandlar den på sitt sätt.

De som svarade för den unika kursen var Södermanlands spelmansförbund och Södermanlands läns bildningsförbund.

Frejdigt bondbröllop på Åsa Fond på 2.000 kr. i brudgåva

Brudparet vid festmåltiden i bröllopsgården. Bruden är fru Elsu Bostöm och brudgummen Sten Gembert, båda fr. Katrineholm.

Folkmusiken genomgick en kris vid slutet av 1800-talet men har sen några decennier åter gått en glädjande renässans till mötes. Sörmlands spelmansförbund går in i sitt trettionde verksamhetsår med en ny giv, som presenterades på veckoslutskursen i folkmusik på Åsa folkhögskola av förbundets initiativrike ordf. musikkonsulent Jan-Martin Johansson.

Medarrangör för kursen, som samlat ett 50-tal deltagare var länets bildningsförbund. Den nya melodin innebar en planläggning och orientering om den musik som spelmännen nu spelar samt speltekniska anvisningar.

Med musikillustrationer belyste Jan Martin Johansson sin inled-

ningsföreläsning "Från havet till källorna" på ett förnämligt sätt vad han åsyftade. Han rekommenderade deltagarna att ge akt på en så modern kompositör som Ingvar Lidholm, Örebro, vars "Tocata e Canto" visar på sambandet mellan modern musik och folkmusik eller t. ex. Edvin Kallstenius "Natlig stämning", som visar hur en tonsättare helt följer en folkmelodi. Vår nutida folkmusik kan tänkas ligga på ett horisontalplan, och den har hämtat inspiration såväl under- som ovanifrån. Rösten är det första musikinstrumentet — och här fick man lyssna till Radiotjänsts inspelningar av s. k. kulning (fäbodrop-sång) från Transtrand i Dalarna.

I fortsättningen talade rektor Allan Degerman om folkbildningsarbetets och folkhögskolans uppgifter att ge människan något att leva för, väcka och stimulera henne att komma ur sin isolering samt ta vara på sina möjligheter. Problemet i Per Gynt är också bildningens problem och att vara spelman är att gå bildningens väg.

Tredje föreläsare var folkskoll. Gustaf Wetter, Katrineholm, som kåserade om spelmän och låtar i gångna tider och gav en orientering om ceremonimusiken vid fordomdags bondbröllop.

Till sist fick man också uppleva ett 1800-talsbröllop med brudmarsch från Österåker spelad av Nynäshamns glada spelmanslag, bröllopståg med brudpar, marskal- kar och präst och gästabud på skolan, där brudens far talade, spelmän spelade alla de låtar som hörde till och Wetter kommenterade. Vid skänklåten överlämnade brudgummen "fader" Alvar Rosén "på riktigt" ett par prydliga ljusstakar i mässing, vilka via brudparet hamnade på skolan.

Också prostens talade anslående och tackade för välfägnaden. Sist var det folkdanser och stor spelmansuppvisning. Och en ny dag — valdagen — hade randats innan Åsas bondbröllop var överständet. Inte ens "förningen" saknades, som tidigare sagts, på Åsas bondbröllop.

Brudens "fader" Allan Degerman fick nämligen mottaga en stipendiefond på 2.000 kr. från Flodafors andelsmejeriförening och han underströk i sitt tal skolans varma tack för denna uppskattning av dess verksamhet.

I kursen deltog 86-årige bygdespelmannen Robert Nyström från Lerbo, som bl. a. komponerade valsen "Dans på logen" spelad på folkmusikens dag i Säfstaholm pingsten 1953. Han var då 85 år.

Söndagen inleddes med korum, då folkliga koraler spelades av ett spelmanslag och koraler sjöngs ur svenska psalmboken under stiftsadjunkt Rune Thuringers ledning. Vidare förekom grupparbete om repertoar och arbetsmetoder vid studiet av svensk folkmusik, genomgång av studieplan och uppspelningar, varefter Folkvisan — den sjungna och den spelade — fick bli det avslutande kapitlet i en mycket givande kurs.